Godkjenning av ordinær barnehage:

Hensikt (formål med prosedyren)

Sikre at etablering og drift av ordinære barnehager skjer i samsvar med gjeldende regelverk, og at barna får et likeverdig og godt pedagogisk tilbud.

Prosedyren skal sikre en forsvarlig og likeverdig saksbehandling ved etableringsgodkjenning av private barnehager, og driftsgodkjenning av kommunale og private barnehager.

Godkjenningsordningen skal bidra til at behovet for nye barnehager vurderes, at alle barnehager er egnet til å oppfylle kravene til formål og innhold i barnehageloven med forskrifter, og at barnehagens rammer og planlagte drift vurderes før virksomheten settes i gang. Kommunen skal gjennom godkjenningsprosessen sikre at barnehagedriften kan gjennomføres på en forsvarlig måte.

Omfang (virkeområde, hvem skal bruke prosedyren)

Prosedyren gjelder kommunens behandling av søknader om etableringsgodkjenning av private ordinære barnehager etter barnehageloven § 14, og driftsgodkjenning av kommunale og private ordinære barnehager etter § 14 a.

Prosedyren skal benyttes av kommunen som barnehagemyndighet.

Rettslige grunnlag

- Barnehageloven §§ 6, 10, 11, 12, 14, 14 a, 14 c og 19.
- Barnehageloven §§ 1, 1 a og 2 om barnehagens formål og innhold.
- Barnehagelovens øvrige relevante bestemmelser, herunder §§ 3, 7, 7 a, 7 b, 8, 9, 24–26 og 30.
- Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.
- Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager.
- Forskrift om politiattest i barnehager.
- Forvaltningslovens regler om veiledning, utredning, enkeltvedtak, begrunnelse og klage.

Andre offentlige myndigheter har selvstendige oppgaver knyttet til etablering og drift av barnehager. Barnehagemyndigheten skal informere søkeren om relevante krav og gjøre seg kjent med andre myndigheters vedtak og eventuelle vilkår som har betydning for godkjenningen.

Andre myndigheters uttalelser og eventuelle vilkår fremgår av:

Ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse etter plan- og bygningsloven, godkjenning etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 15, eventuelt samtykke fra Arbeidstilsynet etter arbeidsmiljøloven § 18-9 og relevant registrering eller godkjenning hos Mattilsynet.

Godkjenning etter barnehageloven erstatter ikke nødvendige tillatelser etter annet regelverk.

Ansvar (roller/funksjoner med ansvar for oppgaver i prosedyren)

Kommunen som barnehagemyndighet behandler søknadene om godkjenning etter § § 6, 14 og 14a.

Barnehagen søker om godkjenninger, og legger frem aktuell dokumentasjon for behandling av søknaden.

Når barnehagen er godkjent, skal barnehagen sørge for at den blir registrert i Enhetsregisteret. Styret for et rettssubjekt som driver en privat barnehage, har ansvar for at driften skjer i samsvar med regelverket og rammene som er fastsatt i godkjenningen.

Beskrivelse (aktivitet)

Virksomheter som har ansvar for barn under opplæringspliktig alder, plikter å søke om godkjenning av barnehagedriften etter § 14 a når:

a. virksomheten er regelmessig og ett eller flere barn har en ukentlig oppholdstid på mer enn 20 timer, og

b. antall barn som er til stede samtidig, er ti eller flere når barna er tre år eller eldre, eventuelt fem eller flere når barna er under tre år, og

c. virksomheten utføres mot godtgjøring

Nødvendig veiledning om regler for godkjenning av barnehager betyr at barnehagemyndigheten skal oppfylle retten til veiledning for den som ønsker å søke om godkjenning, slik at vedkommende både blir satt i stand til å oppfylle nødvendige krav til søknaden og hevde sine rettigheter i søknadsprosessen. Barnehagemyndigheten har et

aktivt veiledningsansvar overfor den som ønsker å søke om godkjenning. Veiledningsansvaret gjelder likt, uavhengig av om det er en kommunal barnehage eller en privat aktør som ønsker å søke om godkjenning. Veiledningen skal også ivareta prinsippet om forbud mot usaklig forskjellsbehandling.

Etableringsgodkjenning etter § 14

Nye private barnehager må søke om etableringsgodkjenning for å ha rett til kommunalt tilskudd.

Kommunen skal vurdere konsekvensene en etablering vil få for det samlede barnehagetilbudet. Ved vurderingen av behovet for nye barnehageplasser skal kommunen blant annet se hen til demografiske forhold, fødselstall og behovet for barnehageplasser i det aktuelle området. Kommunen skal også vurdere hvilke konsekvenser etableringen kan få for eksisterende barnehager og barnehagestrukturen i kommunen, jf. Prop. 138 L (2024-2025) side 151.

Kommunen kan i tillegg legge vekt på om barnehagen er ordinær, familiebarnehage eller åpen barnehage, om den har et særskilt pedagogisk tilbud, om den er ideell, og søkerens seriøsitet og egnethet. Denne opplistingen av hensyn er uttømmende. Det skal foretas en konkret og begrunnet vurdering av søknaden med utgangspunkt i disse lovfestede hensynene. Kommunen kan innvilge eller avslå søknaden etter denne vurderingen, jf. Prop. 138 L (2024-2025) side 151.

Kommunen kan stille vilkår for etableringsgodkjenningen. Vilkårene må ha saklig sammenheng med godkjenningen og ikke være uforholdsmessig tyngende. Det kan eksempelvis stilles vilkår om at barnehagen skal være ideell eller ha et særskilt pedagogisk tilbud. Vilkårene skal fremgå tydelig av vedtaket og gjelder så lenge godkjenningen består, jf. Prop. 138 L (2024-2025) side 152.

Etableringsgodkjenningen faller bort dersom barnehagedriften ikke er startet opp innen fem år etter at godkjenningen ble gitt, eller dersom barnehagedriften legges ned, jf. § 14 tredje ledd.

Driftsgodkjenning etter § 14 a

Både kommunale og private barnehager skal ha driftsgodkjenning før oppstart. Kommunen avgjør søknaden etter en konkret og helhetlig vurdering av barnehagens egnethet ut fra formål og innhold, jf. barnehageloven §§ 1, 1 a og 2 og forskrift om rammeplan.

Barnehagemyndigheten skal innhente tilstrekkelig dokumentasjon til å vurdere om virksomheten er egnet. Følgende dokumentasjon skal som utgangspunkt inngå i søknaden:

- Plantegninger som viser lokaler, rominndeling og arealer til barnas aktiviteter.
- Utomhusplan og beskrivelse av uteområdet.
- Beskrivelse av inventar, utstyr og øvrige lokaler.

- Vedtekter eller utkast til vedtekter, herunder barnehagens arealnorm.
- Bemanningsplan og beskrivelse av hvordan kravene til pedagogisk og øvrig bemanning skal oppfylles.
- Relevante vedtak og tillatelser fra andre myndigheter.

Kommunen skal vurdere om lokaler, uteområder og organisering er egnet til å oppfylle lovens krav. Det skal blant annet vurderes om barna har tilstrekkelige muligheter for lek, hvile, livsutfoldelse og varierte aktiviteter, og om tilbudet ivaretar barnas alder, funksjonsnivå og øvrige forutsetninger.

Veiledende norm for leke- og oppholdsareal inne er fire kvadratmeter netto per barn over tre år og om lag 5,3 kvadratmeter per barn under tre år. Utearealet bør være om lag seks ganger så stort som leke- og oppholdsarealet inne. Normene er veiledende og inngår i den konkrete egnethetsvurderingen.

Kommunen skal innhente politiattest i tilfellene som omfattes av forskrift om politiattest i barnehager § 6. Kravene til politiattest ved ansettelse følger av barnehageloven § 30 og forskrift om politiattest i barnehage. Barnehagemyndigheten må notere at den har innhentet politiattest. Av hensyn til etterprøvbarhet må det fremkomme når barnehagemyndigheten mottok politiattest og hvem som har vurdert dem.

Befaring gjennomføres når det er nødvendig for å få et tilstrekkelig grunnlag for vurderingen.

Kommunen kan ved driftsgodkjenningen sette krav om antall barn, barnas alder og oppholdstid når dette er begrunnet i barnehagens egnethet ut fra formål og innhold. Dersom barnehagen ikke oppfyller kravene og heller ikke kan gjøres egnet gjennom slike begrensninger, skal søknaden avslås.

Vedtak og rett til tilskudd

Avgjørelser om etableringsgodkjenning og driftsgodkjenning er enkeltvedtak. Vedtakene skal begrunnes og angi hvilke forhold som er vurdert, hvilke rammer godkjenningen gjelder for, og eventuelle vilkår. Driftsgodkjenningen skal blant annet angi godkjente arealer og eventuelle begrensninger i antall barn, alder og oppholdstid.

Private barnehager med etableringsgodkjenning etter § 14 har rett til tilskudd. Kommunen skal gi tilskudd når barnehagen også har driftsgodkjenning etter § 14 a, jf. § 19 første ledd.

Private barnehager som hadde rett til tilskudd ved ikrafttredelsen 1. august 2026, beholder denne retten etter § 19 andre ledd. Retten faller bort dersom barnehagedriften ikke er startet opp innen 1. juni 2031, eller dersom barnehagedriften legges ned.

Klageadgang

Kommunens vedtak kan påklages til Statsforvalteren, jf. barnehageloven § 12. Vedtaket skal inneholde informasjon om klagerett, klagefrist, klageinstans og retten til innsyn i sakens dokumenter.